

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

Iktatószám:46943-1/2019/KOZNEVIG
Hiv. szám: -
Melléklet: -
Tárgy: tájékoztatás pedagógusok
biztonságával kapcsolatban

**Szűcs Tamás elnök úr
részére**

Pedagógusok Demokratikus Szakszervezete

Budapest
Somogyi Béla u. 20.
1085

Tisztelt Elnök Úr!

Minisztériumunknak megküldött levelére az alábbi tájékoztatást adom.

Egyetérték azon megállapításával, miszerint az elmúlt évtizedekben a társadalom differenciálódásával arányosan az élet különböző területein megnőtt az agresszió, és csökkent a közfeladatot ellátó munkavállalók, köztük a pedagógusok biztonsága. E negatív tendencia a jogalkotó részéről is felismerésre került, amely felismerést jogalkotási válasz is követte. Ennek eredményeként került bele a Büntető Törvénykönyvbe (a továbbiakban: Btk.) a közfeladatot ellátó személy fokozott büntetőjogi védelmet jelentő kategóriája, valamint a köznevelési ágazati törvénybe a pedagógusok és a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottak közfeladatot ellátó személyé történő minősítése, és ezáltal kiemelt büntetőjogi védelme.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban Nkt.) 66.§ (2) bekezdése értelmében a pedagógus, valamint a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazott a nevelő-oktató munka, valamint a pedagógiai szakszolgálat ellátása során a gyermekekkel, tanulóval, összefüggő tevékenységével kapcsolatban a büntetőjogi védelem szempontjából közfeladatot ellátó személynek minősül.

Amint arra már utaltam, a közfeladatot ellátó személyek körét a Btk. határozza meg. A kapcsolódó tényállások közé tartozik a 311. §-ban szabályozott közfeladatot ellátó személy elleni erőszak, amely alapján az, aki a közfeladatot ellátó személyt, azaz a pedagógust vagy a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottat jogszerű eljárásban erőszakkal vagy fenyegetéssel akadályozza, jogszerű eljárásban erőszakkal vagy fenyegetéssel intézkedésre kényszerít, vagy eljárása alatt, illetőleg emiatt bántalmazza, büntetést követ el, és egytől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. A tényállás minősített eseteiben a büntetési tétel kettő és tíz év szabadságvesztés között van.

A Btk. 312. §-a önálló tényállásként tartalmazza közfeladatot ellátó személy támogatója elleni erőszak büntetését is, amelynek értelmében az, aki a pedagógus, a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazott támogatására vagy védelmére kelt személyt jogszerű eljárásban erőszakkal vagy fenyegetéssel akadályozza, jogszerű eljárásban erőszakkal vagy fenyegetéssel intézkedésre kényszeríti, vagy eljárása alatt, illetőleg emiatt bántalmazza. A cselekmény büntetési tétele egytől öt évig terjedő szabadságvesztés, a tényállás minősített eseteiben a büntetési tétel kettőtől tíz évig terjedő szabadságvesztés között van.

A büntetőjogi szabályozáson kívül a köznevelési ágazati szabályozása kiemelten bünteti a pedagógus ellen irányuló tanuló agressziót. A diák pedagógus ellen irányuló bántalmazó magatartása az Nkt. 58. §-a alapján súlyos fegyelmi vétség, amely fegyelmi eljárást alapoz meg, ennek eredményeként akár a legsúlyosabb fegyelmi büntetés (kizárás az adott iskolából, a kollégiumból), is alkalmazható. Ezen túlmenően gyermekkorú tanuló esetében büntetőeljárás, illetve szankció –korlátozottan ugyan –, de szintén alkalmazható: a Btk. 16. §-a szerint nem büntethető, aki a büntetendő cselekmény elkövetésekor a 14. életévét nem töltötte be, kivéve az emberölés, az erős felindulásban elkövetett emberölés, a testi sértés, a terrorcselekmény, a rablás és a kifosztás elkövetőjét, ha a bűncselekmény elkövetésekor a 12. életévét betöltötte, és az elkövetéskor rendelkezett a bűncselekmény következményeinek felismeréséhez szükséges belátással.

Fentiek alapján álláspontom szerint a pedagógusok és a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottak iskolai biztonsága, fokozott büntetőjogi védelme jelenleg is alapvetően biztosított, ugyanakkor az alábbi három kérdést mint elvi lehetőségeket figyelmükbe ajánljuk azzal, hogy e kérdések szabályozása nem tárcánk hatásköre.

1. Az általános iskolai erőszak ellen – büntethetőségi korhatár leszállítása

A Btk. 16. §-a kiegészíthető a közfeladatot ellátó személy elleni erőszak és a hivatalos személy vagy közfeladatot ellátó személy támogatója elleni erőszak büntethetőségi korhatárának leszállításával. Amint arra már fentebb utaltam, a Btk. 16. §-a a gyermekkorú bűnelkövetők büntetlenségét hat bűncselekményesetén feloldja. Ez azt jelenti, hogy amennyiben a taxált bűncselekmények valamelyike miatt folyó büntetőeljárás során olyan személyre terelődik a gyanú, aki nem töltötte be a 14. életévét, de a 12.-et már igen, meg kell vizsgálni a belátási képességének fennállását. A törvény szerinti belátási képesség fennállásának kérdésére igazságügyi elmeorvosi szakértő és pszichológus szakértő véleményt (egyesített véleményt) kell beszerezni. Az általános iskolai erőszak kapcsán kiemelkedő, hogy az ilyen személyek cselekményéhez járulóan bűnrészesség is megállapítható. Ismereteink szerint az általános iskolai erőszak a 6-8. osztályos diákok körében terjedőben van. Dogmatikailag megindokolható, hogy a köznevelési feladatot megvalósító személy ellen irányuló erőszakos cselekmény - még akkor is, ha sérülést nem okoz – kiemelten veszélyes a társadalomra, hiszen a pedagóguson keresztül annak egyik építőelemét, a köznevelést mint intézményt is támadja. A hatósági eljárás ténye már önmagában is hatékonyabb visszatartó erőt jelent fiatal(abb) korban.

2. Korosztálytól függetlenül – közigazgatási bírság megállapítása a szülőnek, amennyiben a felügyelete alatt álló fiatalkorú gyermeke közfeladatot ellátó személy elleni erőszakos bűncselekményt követ el.

Az Alaptörvény XVI. cikke szerint a gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéshez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz, amely elsődlegesen a gyermek nevelését megvalósító szülő kötelessége és felelőssége. A gondoskodás magában foglalja gyermek taníttatását. A taníttatásért viselt felelősség a nevelés keretein belül olyan magatartási minták átadását is jelenti, amely szociálisan alkalmassá teszi gyermeket a köznevelés rendszerében történő részvételre. A közigazgatási bírság kiszabásakor az érintett szülő azon felelősségét értékelné a jogalkotó, amelyet a szülő a gyermeke neveltetéséért, szocializációjáért visel – és amelynek a konkrét esetben legalább szerepe volt a bűncselekmény

elkövetésében. A visszatartó jelleg a szülővel szemben is érvényesül, hiszen abba az irányba terelhető, hogy saját jól felfogott (anyagi) érdekében visszatartsa a gyermekét további jogsértések elkövetésétől.

3. Korosztálytól függetlenül – információtechnológiai eszköz Btk. 72. §-a szerinti elkobzása, az elkövető információs jogainak korlátozása.

Gyakori elkövetési magatartás, hogy az iskolai erőszakban közvetlenül részt nem vevő társak filmezik az eseményt – és akár pszichikai bűnsegédként bátorítva is az elkövetőt – gyakran azért, hogy az elkészült felvételt később felhasználják, egymás között vagy a közösségi médiában terjesszék. Miközben jelenleg is létezik a Btk. 72. §-a szerint elkobzás, mint intézkedés, az csak arra a *dologra* terjed ki, amelyet többek között a bűncselekmény elkövetéséhez eszközül használtak. Ebben az esetben tehát mindez csak magát a telefonkészüléket jelentené. Tovább visszatartó erőt – különösen a fiatalabb korosztály körében – az jelenthetne, ha mindez kiegészülne az elkövetésre használt kommunikációs csatorna akár éveken is számítható blokkolásával, ideértve az érintett telefon- vagy internet-előfizetési szerződés kötelező felmondását, új megkötésének tiltását – amely mögöttes felelősség-jelleggel sújthatja szülőt is – minden magyarországi szolgáltatónál. Az elkobzás mint tulajdon elvonását szolgáló intézkedés kapcsán leszögezhető, hogy az elkövető bűnösségének hiányában – idetartozik a gyermekkor -, illetve büntethetőségét megszüntető ok fennállása esetén is elrendelhető. További szankciót jelenthet egyfajta hatósági kötelezés kibocsátása az érintett közösségi oldal üzemeltetője felé a jogsértésre használt profil vagy profilok blokkolása, a profil létrehozásához használt személyes adatok más profil létrehozása érdekében történő felhasználhatósága tiltásával együtt.

A fent leírtakkal kapcsolatban várjuk szíves állásfoglalását, javaslatát.

Budapest, 2019. dec. 5.

Üdvözlettel:

Dr. Maruzsa Zoltán
államtitkár

